

638.

O s w i a d c z e n i e r z ą d o w e

z dnia 8 maja 1928 r.

o wymianie not, dotyczących zatwierdzenia umowy pomiędzy Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem w przedmiocie ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników zajętych w służbie Polskich Kolei Państwowych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, podpisanej w Gdańsku dnia 13 stycznia 1927 r.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że w wykonaniu § 20 umowy w sprawie ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników zajętych w służbie polskich kolei państwowych na obszarze W. M. Gdańska, zawartej w Gdańsku pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a W. M. Gdańskiem dnia 13 stycznia 1927 r. a zatwierdzonej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 645), została dokonana w Gdańsku dnia 17 grudnia 1927 r. wymiana not, dotyczących zatwierdzenia powyższej umowy.

Minister Komunikacji: *Romocki***U M O W A**

między Rzeczpospolitą Polską, zastąpioną przez D-ra Ignacego Wróbla a Wolnym Miastem Gdańskiem, zastąpionem przez Radcę Stanu Claassen, których pełnomocnictwa uznano za dobre i należyte, umówione zostały następujące postanowienia w przedmiocie ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników, zajętych w służbie Polskich Kolei Państwowych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska:

§ 1.

Z zastrzeżeniem osobnych postanowień, umówionych w niniejszej umowie, gdańskie postanowienia o ubezpieczeniu na wypadek choroby, od wypadków, na starość i na wypadek niezdolności do pracy oraz o ubezpieczeniu pracowników, obowiązujące wszystkich robotników i pracowników na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, mają zastosowanie do robotników i pracowników, zajętych w poszczególnych Wydziałach Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku, w biurach urzędów, mających siedzibę w Gdańsku i na innych posterunkach służbowych.

A B K O M M E N

zwischen der Republik Polen vertreten durch Dr. Ignacy Wróbel, und der Freien Stadt Danzig vertreten durch Staatsrat Claassen, deren Vollmachten geprüft und als gut und richtig befunden wurden, wird bezüglich der Sozialversicherung der im polnischen Staatseisenbahndienste auf dem Gebiete der Freien Stadt Danzig beschäftigten Arbeiter und Angestellten das Nachstehende vereinbart:

§ 1.

Auf die in den einzelnen Abteilungen der Staatsbahndirektion in Danzig, in den Büros der in Danzig ihren Sitz habenden Eisenbahnämter und in den Eisenbahndienststellen beschäftigten Arbeiter und Angestellten finden die für alle Arbeiter und Angestellte im Gebiete der Freien Stadt Danzig geltenden Danziger Bestimmungen über die Kranken — Unfall, — Alters, — Invaliden — und Angestelltenversicherung Anwendung unbeschadet der in diesem Abkommen besonders getroffenen Abmachungen.

§ 2.

Ubezpieczenie na wypadek choroby robotników i pracowników, zajętych w służbie Polskich Kolei Państwowych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, będzie wykonywane przez zakładową Kasę Chorych Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku § 245 i n. Ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy (O. U. R.).

§ 3.

Funkcje Urzędu Ubezpieczeń, jako władzy nadzorczej (§ 377, ustęp 3 O. U. R.), będzie spełniała Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku.

Dla spraw zakładowej Kasy Chorych Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku, załatwiać się mających w trybie postępowania orzekającego i uchwalającego, Wolne Miasto Gdańsk urządzi w gdańskim Urzędzie Ubezpieczeń osobny Wydział orzekający i uchwalający, do którego powołani zostaną jako ławnicy, przedstawiciel Dyrekcji Kolei Państwowych i przedstawiciel pracobiorców, ubezpieczonych w zakładowej Kasie Chorych. Dyrekcja Kolei Państwowych mianuje swego przedstawiciela; przedstawiciela ubezpieczonych pracobiorców wybierają przedstawiciele pracobiorców w Wydziale Kasy Chorych.

O ile w dziedzinie ubezpieczeń na wypadek choroby, oprócz świadczeń ubezpieczeniowych, mają być wypłacane dopłaty państwowe, ponosi je od 1 stycznia 1926 r. Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku.

§ 4.

Pracownicy polskiego Zarządu Kolejowego na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, podlegający gdańskiemu ubezpieczeniu pracowników, będą ubezpieczeni w gdańskim Krajowym Zakładzie Ubezpieczeń pracowników.

O ile według rozstrzygnięcia Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku, pracownicy tacy mają widoki na przyjęcie w charakterze urzędnika, są oni wolni od ubezpieczenia, jeżeli oświadczą swą zgodę na to. Zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia nie może się jednak rozciągać na okres dłuższy od 1 i 1/2 roku.

§ 5.

Dla robotników Zarządu Polskich Kolei Państwowych, zajętych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska i podlegających ubezpieczeniu na wypadek niezdolności do pracy oraz ubezpieczeniu na rzecz pozostałych członków rodzin, urządzi tenże Zarząd z mocą obowiązującą wstecz od 1 stycznia 1924 r. odrębny Zakład w myśl § 1360 O. U. R. przy zastosowaniu odmiennych postanowień, umówionych w następujących paragrafach.

§ 6.

Nadzór nad odrębnym Zakładem (§ 1381 O. U. R.) sprawuje Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku.

§ 2.

Die Krankenversicherung der im polnischen Staatseisenbahndienste auf dem Gebiete der Freien Stadt Danzig beschäftigten Arbeiter und Angestellten erfolgt durch die Betriebskrankenkasse der Staatsbahndirektion in Danzig (§ 245 ff. der Reichsversicherungsordnung (R. V. O)).

§ 3.

Die Aufgaben des Versicherungsamtes als Aufsichtsbehörde (§ 377 Abs. 3 R. V. O.) werden von der Staatseisenbahndirektion in Danzig ausgeübt.

Die Freie Stadt Danzig wird für die Angelegenheiten der Betriebskrankenkasse der Staatsbahndirektion in Danzig die im Spruch- und Beschlussverfahren zu erledigen sind, beim Versicherungsamt Danzig einen besonderen Spruch- und Beschlussausschuss einrichten, in welchen ein Vertreter der Staatsbahndirektion und ein Vertreter der bei der Betriebskrankenkasse versicherten Arbeitnehmer als Beisitzer berufen werden. Der Vertreter der Staatsbahndirektion ernannt die letztere; der Vertreter der versicherten Arbeitnehmer wird von den Arbeitnehmervertretern im Vorstande der Krankenkasse gewählt.

Insoweit auf dem Gebiete der Krankenversicherung Staatszuschüsse zu den Versicherungsleistungen in Frage kommen, trägt diese vom 1. I. 1926 ab, die Staatsbahndirektion in Danzig.

§ 4.

Die der Danziger Angestelltenversicherung unterliegenden Angestellten der polnischen Staatsbahnverwaltung auf dem Gebiete der Freien Stadt Danzig, werden bei der Landesversicherungsanstalt Danzig für Angestellte versichert.

Insoweit solche Angestellte nach Entscheidung der Staatsbahndirektion in Danzig Aussicht auf Uebnahme in das Beamtenverhältnis haben, sind sie versicherungsfrei, insofern sie ihr Einverständnis hierzu erklären. Die Befreiung von der Versicherungspflicht darf sich jedoch nicht über einen längeren Zeitraum als 1 1/2 Jahre erstrecken.

§ 5.

Für die der Invaliden- und Hinterbliebenenversicherung unterliegenden im Gebiete der Freien Stadt Danzig beschäftigten Arbeiter der polnischen Staatsbahnverwaltung, errichtet diese mit rückwirkender Rechtskraft vom 1 Januar 1924 ab eine Sonderanstalt im Sinne des § 1360 R. V. O. unter Anwendung der im Nachfolgenden getroffenen abweichenden Bestimmungen.

§ 6.

Die Aufsicht über die Sonderanstalt (§ 1381 R. V. O.) führt die Staatsbahndirektion in Danzig.

§ 7.

Uiszczanie wkładek dokonywa się przez potrącenie z płacy bez używania znaczków według systemu kontowego. Dyrekcja Kolei Państwowych oznacza formę i treść poświadczenia uiszczonych wkładek. Uregulowanie wzajemnego policzania ekspektatyw ubezpieczeniowych i rozrachunek wkładek między Krajowym zakładem Ubezpieczeń a odrębnym Zakładem kolejowym pozostawia się osobnemu układowi między Krajowym Zakładem Ubezpieczeń a Dyrekcją Kolei Państwowych.

§ 8.

Wypłata świadczeń na rzecz uprawnionych do ich pobierania nastąpi albo bezpośrednio przez Dyrekcję Kolei Państwowych, albo na jej życzenie za pośrednictwem gdańskiego Zarządu pocztowego; w ostatnim wypadku dokonywa się wypłaty kwot pod warunkami takimi samymi, jakie obowiązują Gdański Krajowy zakład Ubezpieczeń dla ubezpieczeń na wypadek niezdolności do pracy.

§ 9.

Rozdziału świadczeń gdańskiego Krajowego Zakładu Ubezpieczeń dla ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy i kolejowego odrębnego Zakładu w myśl §§ 1403 i n. O. U. R. dokonywać się nie będzie.

§ 10.

Gwarancja z § 1373 O. U. R. ciąży na Państwie Polskiem.

§ 11.

Wolne Miasto Gdańsk urządzi dla spraw osób ubezpieczonych w kolejowym odrębnym Zakładzie (§ 5) osobne Izby orzekające i uchwalające przy gdańskim Wyższym Urzędzie Ubezpieczeń, do których będą powoływani jako ławnicy przedstawiciele Dyrekcji Kolei Państwowych (pracodawcy) i przedstawiciele robotników kolejowych ubezpieczonych w odrębnym Zakładzie (pracobiorców). Dyrekcja Kolei Państwowych mianuje swych przedstawicieli; przedstawiciele pracobiorców wybierają członków pracobiorców w Wydziale odrębnego Zakładu.

§ 12.

Dopłaty Państwowe w myśl § 1284 O. U. R. do rent, wymierzonych aż do 31 grudnia 1923 r. przez Kolejową Kasę Pensyjną prusko-heskiego Związku Kolejowego lub przez Kasę Pensyjną I dla robotników niemieckich kolei Rzeszy, ponosi Wolne Miasto Gdańsk, zaś dopłaty państwowe do rent, wymierzonych od 1 stycznia 1924 r. przez Dyrekcję Kolei Państwowych w Gdańsku, ponosi ta Dyrekcja.

§ 7.

Die Beitragsentrichtung erfolgt durch Lohnabzug ohne Markenverwendung nach dem Kontensystem. Form und Inhalt der Beitragsbescheinigung bestimmt die Staatsbahndirektion.

Die Regelung einer gegenseitigen Anrechnung der Anwartschaften der Versicherten und Verrechnung der Beiträge zwischen der Landesversicherungsanstalt und der Eisenbahnsonderanstalt bleibt einer besonderen Vereinbarung zwischen der Landesversicherungsanstalt und der Staatsbahndirektion vorbehalten.

§ 8.

Die Zahlungen von Leistungen an die Bezugsberechtigten erfolgen entweder unmittelbar durch die Staatsbahndirektion oder auf deren Wunsch durch Vermittelung der Danziger Postverwaltung, in welcher letzterem Falle die Zahlung der Beträge unter den gleichen Bedingungen stattfindet, wie sie für die Landesversicherungsanstalt Danzig für Invalidenversicherung gelten.

§ 9.

Eine Verteilung der Leistungen der Landesversicherungsanstalt Danzig für Invalidenversicherung und der Eisenbahnsonderanstalt im Sinne der §§ 1403 ff. R. V. O. findet nicht statt.

§ 10.

Die Haftung aus § 1373 R. V. O. obliegt dem polnischen Staate.

§ 11.

Die Freie Stadt Danzig wird für die Angelegenheiten der bei der Eisenbahnsonderanstalt (§ 5) Versicherten bei dem Obergewerksamt Danzig besondere Spruch- und Beschlusskammern einrichten, in denen Vertreter der Staatsbahndirektion (Arbeitgeber) und Vertreter der bei der Sonderanstalt versicherten Eisenbahnarbeiter (Arbeitnehmer) als Beisitzer berufen werden. Die Vertreter der Staatsbahndirektion ernennt die letztere; die Vertreter der Arbeitnehmer werden von den Arbeitnehmermitgliedern im Ausschuss der Sonderanstalt gewählt.

§ 12.

Die Staatszuschüsse im Sinne des § 1284 R. V. O. zu den bis zum 31. Dezember 1923 von der „Eisenbahnpensionskasse für die Preussisch-Hessische Eisenbahngemeinschaft“ oder von der „Arbeiterpensionskasse 1 der Deutschen Reichsbahn“ angewiesenen Renten trägt die Freie Stadt Danzig, die Staatszuschüsse zu den ab 1. Januar 1924 von der Staatsbahndirektion in Danzig angewiesenen Renten trägt die letztere.

§ 13.

Przy odrębnym Zakładzie kolejowym utworzony będzie z działalnością od 1 stycznia 1924 r. Oddział B wedle tych samych zasad, które obowiązywały Oddział B. Kasy Pensyjnej prusko - heskiego Związku kolejowego.

§ 14.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku prowadzi ubezpieczenie od wypadków robotników kolejowych i pracowników, zajętych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, z prawami i obowiązkami władzy, przeprowadzającej ubezpieczenie w myśl § 624 O. U. R., zaś nadzór w myśl § 722 O. U. R. przysługuje Zarządowi Polskich Kolei Państwowych.

Przewidziany w § 3, ustęp 2 osobny Wydział orzekający i uchwalający jest właściwy także dla spraw ubezpieczenia od wypadków.

§ 15.

Do wypłaty świadczeń w ubezpieczeniach od wypadków mają odpowiednie zastosowanie postanowienia § 8.

§ 16.

Izby orzekające i uchwalające utworzone przy gdańskim Wyższym Urzędzie Ubezpieczeń na zasadzie § 11 niniejszej Umowy, działają jako takie także w sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby i od wypadków.

§ 17.

Obszaru Rzeczypospolitej Polskiej nie uważa się za zagranicę w myśl ordynacji Ubezpieczeń Rzeszy i Ustawy o ubezpieczeniu pracowników odnośnie do powyżej uregulowanego ubezpieczenia robotników kolejowych i pracowników we wszystkich dziedzinach ubezpieczeń społecznych.

§ 18.

Świadczenia z ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy tudzież z ubezpieczenia na rzecz pozostałych członków rodzin, przyznane przez Kolejową Kasę Pensyjną prusko - heskiego Związku Kolejowego, albo przez Kasę Pensyjną I dla robotników niemieckich kolei Rzeszy, a zapadłe począwszy od 1 stycznia 1926 r., przejmuje odrębny Zakład utworzyć się mający na podstawie § 5 wobec uprawnionych, którzy w dniu 1 stycznia 1924 r. mieszkali na obszarze Wolnego Miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej, według przepisów gdańskich obowiązujących na obszarze Wolnego Miasta Gdańska.

Z tytułu podobnych świadczeń, wynikających z ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, tudzież z ubezpieczenia na rzecz pozostałych członków rodzin, wypłaconych przez Wolne Miasto

§ 13.

Mit Wirksamkeit vom 1. Januar 1924 wird bei der Eisenbahnsonderanstalt eine Abteilung B. nach denselben Grundsätzen errichtet, welche bei der Abteilung B. der Pensionskasse der Preussisch-Hessischen Eisenbahngemeinschaft in Geltung waren.

§ 14.

Die Unfallversicherung der auf dem Gebiete der Freien Stadt Danzig beschäftigten Eisenbahnarbeiter und Angestellten wird von der Staatsbahndirektion in Danzig mit den Rechten und Pflichten einer Ausführungsbehörde im Sinne des § 624 der R. V. O. geführt, wobei die Aufsicht im Sinne des § 722 der R. V. O. der polnischen Staatsbahnverwaltung zusteht.

Der im § 3 Abs. 2 vorgesehene besondere Spruch- und Beschlusausschuss ist auch für die Angelegenheiten der Unfallversicherung zuständig.

§ 15.

Hinsichtlich der Zahlung der Leistungen aus der Unfallversicherung gelten die Bestimmungen des § 8 entsprechend.

§ 16.

Die beim Oberversicherungsamte Danzig gemäss § 11 dieses Abkommens gebildeten Spruch- und Beschlusskammern wirken als solche auch in Angelegenheiten der Kranken- und Unfallversicherung.

§ 17.

Das Gebiet der Republik Polen gilt bezüglich der im Vorstehenden geregelten Versicherung der Eisenbahnarbeiter und Angestellten auf sämtlichen Gebieten der Sozialversicherung nicht als Ausland im Sinne der Reichsversicherungsordnung und des Angestelltenversicherungsgesetzes.

§ 18.

Die vom 1. I. 1926 fälligen Leistungen aus der Invaliden- und Hinterbliebenen-Versicherung, die von der Eisenbahnpensionskasse der Preussisch-Hessischen Eisenbahngemeinschaft oder von der Arbeiterpensionskasse I der deutschen Reichsbahn anerkannt wurden, werden für die am 1. I. 1924 im Gebiete der Freien Stadt Danzig oder der Republik Polen wohnenden Berechtigten von der nach § 5 zu bildenden Sonderanstalt nach den im Gebiete der Freien Stadt Danzig geltenden danziger Bestimmungen übernommen.

Für die in den Jahren 1924 und 1925 von der Freien Stadt gezahlten Leistungen der Invaliden- und Hinterbliebenen-Versicherung der gleichen Art erstattet die gemäss § 5 zu bildende Sonderanstalt

Gdańsk w r. 1924 i 1925, zwróci Wolnemu Miastu Gdańskowi odrębny Zakład utworzyć się mający na zasadzie § 5, kwotę 52.600 guldenów.

Wkładki uiszczone prawnie niemieckim Krajowym Zakładom Ubezpieczeń i Odrębnym Zakładom za czas do 31 grudnia 1923 r. jako też okoliczności zastępcze z nimi zrównane, będą uwzględniane według gdańskich przepisów, obowiązujących na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, tudzież według przepisów niniejszej umowy przez odrębny Zakład, mający być utworzony na zasadzie § 5-go i przez Urzędy ubezpieczeniowe Wolnego Miasta Gdańska przy ustalaniu prawa do renty i przy obliczaniu świadczeń ubezpieczeniowych, jeżeli ubezpieczony posiadał miejsce zamieszkania w dniu 1 stycznia 1924 r. na obszarze Wolnego Miasta Gdańska lub w Rzeczypospolitej Polskiej, albo, gdy ubezpieczony zmarł przed tym dniem, jeżeli pozostali członkowie rodziny posiadali w tym dniu miejsce zamieszkania na obszarze Wolnego Miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej.

Odszkodowania na zasadzie O. U. R., płatne od 1 grudnia 1921 za wypadki w ruchu kolejowym, które wydarzyły się za czasów administracji dawnej pruskiej Dyrekcji Kolejowej Gdańskiej, aż do chwili utworzenia Wolnego Miasta Gdańska albo później w czasie administrowania kolejami przez Wolne Miasto Gdańsk w myśl O. U. R. obejmuje Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku wedle przepisów gdańskich, obowiązujących na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, wobec uprawnionych, którzy w tym dniu mieszkali na obszarze Wolnego Miasta Gdańska albo na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 19.

Niniejsza umowa nie dotyka w niczem przepisów, zawartych w artykule 6 postanowień wykonawczych z dnia 22 października 1921 r. do decyzji Wysokiego Komisarza Ligi Narodów z dnia 15 sierpnia i 5 września 1921 r. (t. zw. umowa urzędnicza) jako też w punkcie 12e, decyzji Wysokiego Komisarza Ligi Narodów z dnia 5 września 1921 r.

§ 20.

Niniejsza umowa wchodzi w życie w 7 (siedem) dni po wymianie not pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Senatem Wolnego Miasta Gdańska, w których stwierdzi się, że umowa niniejsza została zatwierdzona w Polsce, względnie w Wolnym Mieście Gdańsku.

§ 21.

Umowa niniejsza została spisana w języku polskim i niemieckim, w każdym w dwóch egzemplarzach; każda strona otrzymuje po jednym egzemplarzu w polskim i niemieckim języku. Tekst polski i niemiecki są ze sobą zgodne i równoznaczne.

Gdańsk, dnia 13 stycznia 1927 r.

(—) *Dr. I. Wróbel*
(—) *Claassen*

der Freien Stadt Danzig den Betrag von 52.600 Gulden.

Die für die Zeit bis zum 31.XII. 1923 rechtmäßig an deutsche Landesversicherungsanstalten und Sonderanstalten entrichteten Beiträge, sowie die ihnen gleich zu erachtenden Ersatztatsachen werden von der nach § 5 zu bildenden Sonderanstalt und von den Versicherungsbehörden der Freien Stadt Danzig bei der Feststellung des Rechtes auf Rente und bei der Berechnung der Versicherungsleistungen nach den im Gebiete der Freien Stadt Danzig geltenden Danziger Bestimmungen sowie nach den Bestimmungen dieses Abkommens berücksichtigt, wenn der Versicherte am 1.I. 1924 im Gebiete der Freien Stadt Danzig oder der Republik Polen seinen Wohnsitz hatte, oder falls er vor dem genannten Tage bereits verstorben war, wenn die Hinterbliebenen an diesen Tage im Gebiete der Freien Stadt Danzig oder der Republik Polen ihren Wohnsitz hatten.

Die ab 1.XII. 1921 fälligen Entschädigungen für die im Betriebe der früheren preussischen Eisenbahndirektion Danzig bis zur Errichtung der Freien Stadt Danzig oder später während der Verwaltung der Eisenbahnen durch die Freie Stadt Danzig entstandenen Betriebsunfälle im Sinne der R. V. O. übernimmt für die an diesem Tage im Gebiete der Freien Stadt Danzig oder der Republik Polen wohnenden Berechtigten die Staatsbahndirektion Danzig nach den im Gebiete der Freien Stadt Danzig geltenden danziger Bestimmungen.

§ 19.

Durch vorstehendes Abkommen werden die im Artikel 6 der Ausführungsbestimmungen von 22 Oktober 1921 zu den Entscheidungen des Hohen Kommissars des Völkerbundes vom 15. August und 5. September 1921 (sg. Beamtenabkommen) und in der Ziffer 12 e, der Entscheidung des Hohen Kommissars des Völkerbundes vom 5. September 1921 enthaltenen Bestimmungen nicht berührt.

§ 20.

Dieses Abkommen tritt 7 (sieben) Tage nach dem Austausch von Noten zwischen der Regierung der Polnischen Republik und dem Senate der Freien Stadt Danzig in Kraft, in welchen festgestellt wird, dass das vorgliegende Abkommen in Polen bzw., in der Freien Stadt Danzig genehmigt worden ist.

§ 21.

Das vorstehende Abkommen ist in polnischer und in deutscher Sprache und zwar in zwei Stücken ausgefertigt, von denen jeder Vertragsteil ein Stück in polnischer und in deutscher Sprache erhält. Der deutsche und der polnische Wortlaut stimmen überein und sind gleichwertig.

Danzig, am 13 Januar 1927.

(—) *Claassen*
(—) *Dr. I. Wróbel*